

Nobel-hemmeligheten

Den norske Nobelkomité har truffet sin beslutning og har bestemt seg for å dele ut prisen også i år. De har også valgt kandidaten. Men den hemmeligheten — noen sier Norges best bevoktede hemmelighet — vil ikke bli kjent for offentligheten før klokka 11.00 tirsdag.

I år har kampen mellom kandidatene vært mer åpen enn vanlig, for å holde oss til idrettsspråket. I fjor lå det så å si i lufta at Elie Wiesel skulle få prisen. Men et hett navn i år tillater vi oss å nevne: Nelson Mandela, den sørafrikanske nasjonale lederen som har tilbrakt det meste av sitt voksne liv bak gitteret.

Komiteen har to ganger tidligere gitt prisen til sørafrikanske svarte ledere. Første gang var til Albert Luthuli i 1960. Så fikk biskop Tutu prisen i 1984.

■ ■ Sør-Afrika er i høyeste grad et aktuelt spørsmål. Boer-regimet har på den ene siden forsterket undertrykkelsen og sensuren. På den annen side prøver de med svake reformer for å minske majoritetens raseri. Det helt sensasjonelle hendte at den svarte fagbevegelsen klarte å manifestere en makt. Botha-regimet vanskelig kan avvise helt. Det foregår et slags «oppbrudd» i apartheidstaten. Den ubestridte leder for majoritetens ønsker og ambisjoner er den fengslede Nelson Mandela. Botha-regimet ville nok reagere på en pris til Mandela på samme måte som Hitler-regimet reagerte da den norske Nobelkomiteen ga konsentrasjonsleirfanger Ossietzky prisen i 1935. En Nobels fredspris til Nelson Mandela i dagens situasjon ville gi gjenlyd over hele verden.

Men det er andre kandidater. I alt 93, 62 personer og 31 organisasjoner. La oss ta for oss et par såkalte politisk brennbare kandidater.

■ ■ Den sør-koreanske regjeringen er meget bekymret over at opposisjonslederen Kim Dae Jung er kandidat. Denne Kim har regjeringen herjet ganske kraftig med, fra fengsel til husarrest. Nå er det presidentvalg i Sør-Korea den 20. desember, 10 dager etter den offisielle utdelen av fredsprisen. Kim Dae Jung har ikke gjort noen hemme-

(Tegning: EWK — Norsk enerett: Dagbladet)

SIDE 2

KARL EMIL HAGELUND

■ ■ Våger Den norske Nobelkomité å gi Nelson Mandela fredsprisen i år? Han er en sterk kandidat, og apartheidstaten er i ferd med å gjennomleve et slags «oppbrudd». Selv om han sitter bak gitteret er han sitt folks ubestridte leder.

lighet av at han er kandidat til årets fredspris, og har brukt dette i sin valgkampanje. Den sør-koreanske regjeringens mærritt er nå at Kim skal få prisen. Imidlertid tror vi at Nobelkomiteen nødig vil stikke hendene sine inn i det sør-koreanske vepsebolet.

■ ■ Filippinenes president

Corazon Aquino er også et hett navn. Hun er foreslått av stortingsrepresentant Liv Aasen. Men utviklingen i det siste på Filippinene kan ha gjort Nobelkomiteen usikker. Situasjonen kan jo bli den at Aquino — hvis hun fikk prisen — kom til Oslo samtidig med at hennes tropper var i alarm på grunn av en hardhendt unntakstilstand i hjemlandet. Det kunne bli pinlig. Komiteen har tidligere brent seg på å gi prisen til politikere i aktivt arbeid.

■ ■ En interessant kandidat dukket opp da Terry Waite, den anglikanske kirkens utsending til Libanon, ble foreslått. Problemet med ham er at han — som selv bidro til frigjøring av minst 10 gisler — selv ble tatt som gissel, og siden har ingen hørt noe fra ham. Man vet ikke engang om han er i live.

■ ■ President Alfonsin er foreslått. Som Aquino er begrunnelsen at han ledet landet fra diktatur over til demokrati. Men Alfon-

sins sti etter maktovertakelsen har ikke vært helt rein, han har unnlatt å stille en mengde med torturister for retten for ikke å utfordre militærmakten. Og Argentinas framtid er uvisst. Nobelkomiteen kan ha ytret betenkeligheter.

■ ■ Det er nærmest en vits at Kurt Waldheim ble foreslått. Han er sikkert ikke vurdert. Rosario Ibaña de Piedra, ukjent for de fleste, men velkjent i Mexico — der hun kjemper for forsvunne personer — er foreslått. Bob Geldof, mannen med Live Aid til Etiopia har vært kandidat i to år, og er med i vurderingen også i år. Men saken ligger noe for langt i fortida til at det kan bli en aktuell pris.

■ ■ Alltid ligger en rekke organisasjoner på komiteens bord. Men det blir liksom aldri noe særlig sus over en pris til en internasjonal organisasjon. Blir en organisasjon valgt, er det et symptom på at komiteen ikke kunne enes om en person.